

РЕШЕНИЕ

№ 662

гр. Варна, 02.06.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

ОКРЪЖЕН СЪД – ВАРНА, I СЪСТАВ, в публично заседание на двадесет и девети май през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Светла В. Пенева

Членове: Красимир Т. Василев
Мирела Огн. Кацарска

при участието на секретаря Цветелина Н. Цветанова
като разгледа докладваното от Красимир Т. Василев Въззивно гражданско дело № 20233100500741 по описа за 2023 година

Производството е въззивно и е образувано е по въззивна жалба от ПРОКУРАТУРАТА на Р България против Решение № 521 от 17.02.2023 година, постановено по гр.дело № 8517/2022 година, по описа на ВРС, в частта, с която Прокуратурата била осъдена, както следва: Да заплати в полза на Н. В. В., ЕГН *****, следните суми:

Сумата от 10 000 лева, /десет хиляди лева/, представляваща дължимо от ответника обезщетение като правозащитен орган за претърпени от ищеца неимуществени вреди, изразяващи се в страх, душевни страдания и уронване на доброто име от привличането му като обвиняем по ДП № 1199/2011 г. по описа на Първо РУ на ОДМВР - Варна и като подсъдим по НОХД № 6468/2015 г. на ВРС, ВНОХД № 1309/2017 г. и ВНОХД № 1436/2017 г. на ВОС и воденото срещу него наказателно производство извън разумния срок, ведно със законната лихва върху тази сума от датата 30.06.2019 г. до окончателното изплащане на задължението;

Сумата в размер на 1 500 лева /хиляда и петстотин лева/, представляваща дължимо от ответника обезщетение като правозащитен орган за претърпени от ищеца имуществени вреди, изразяващи се в заплатен

адвокатски хонорар за осъществената правна помощ и съдействие по НОХД № 6468/2015 г. по описа на Районен съд – Варна, заплатена по договор за правна защита и съдействие от 17.02.2016 г.;

Сумата в размер на 456.68 лева /четиристотин петдесет и шест лева и шестдесет и осем/, представляваща лихва за забава върху главницата от 1 500 лв., за периода от 30.06.2019 г. до депозиране на исковата молба в съда /29.06.2022 г./, както и в частта, с която е била осъдена Прокуратурата на Р България, представлявана от Районна прокуратура - Варна, с адрес: гр. Варна, бул. „Владислав Варненчик“ № 57, ет. 3, да заплати в полза на Н. В. В., ЕГН *****, с адрес: *****, сумата от 1 527.81 лв. /хиляда петстотин двадесет и седем лева и осемдесет и една стотинки/, представляващи сторени от ищеца разноси в производството (държавна такса и адвокатско възнаграждение), на основание чл. 78, ал. 1 ГПК, както и в частта, с която е била осъдена Прокуратурата на Република България, представлявана от Районна прокуратура - Варна, с адрес: гр. Варна, бул. „Владислав Варненчик“ № 57, ет. 3, да заплати в полза на Бюджета на съдебната власт по сметка на Варненски районен съд сумата от 1 000 лв. /хиляда лева/ за заплатени депозити за възнаграждения на вещи лица, на основание чл. 10, ал. 3 ЗОДОВ.

Съобразно доводите в депозираната жалба въззивника, в лицето на Прокуратурата на Р България моли съдът да отмени атакуваното решение, като неправилно и противоречащо на наличните по делото доказателства. Излагат се доводи, според които съдът превратно е тълкувал закона, като не е отчел наличната законодателна уредба и факта, че отсъстват доказателства за причинно – следствена връзка между травмите на ищеца и действията на Прокуратурата. Излага се, че съдът не е извършил подробна и задълбочена проверка на фактите, преди да се произнесе, включително досежно изготвената комплексна Съдебно медицинска и Психиатрична експертизи. В заключение се настоява ВОС да отмени атакуваното решение и да отхвърли претенцията.

По делото е наличен отговор от страна на адв.Ю.Г. /ВАК/, които представлява въззиваемия В. и които намира, че жалбата е неоснователна.

Пред въззивния съд страните не са направили доказателствени искания.

В съдебно заседание пред ВОС, Прокуратурата е надлежно призована, представлява се от Прокурор Н., която моли съдът да отмени решението и да

отхвърли претенциите; евентуално моли размера на присъденото обезщетение да бъде намален.

Адв.Г., които представлява въззиваемия моли съдът да потвърди решението, като счита, че ВРС е отговорил правилно, както на фактите, така и по правото.

За да се произнесе по спора, като се запозна с материалите по делото и застъпените от страните становища, ВОС намери за установено следното:

От застъпеното в исковата претенция става ясно, че на **15.07.2011 година** срещу ищеца и покойната му съпруга С. В.а е била образувана преписка ЗМ № 1999/2011 г. по описа на Първа РУ на МВР - гр. Варна, в резултат на подадена жалба от В.Ч. и Б.И. – наематели на собствен на ищеца и съпругата му имот, с оглед липсващи предмети на наемателите. С постановление от **07.10.2011 година** е било образувано ДП № 1999/2011 г. по описа на Първо РУ на МВР - гр. Варна срещу неизвестен извършител за извършено престъпление по чл. 206, ал. 1 НК за противозаконно присвояване на чужди движими вещи, собственост на В.Ч. и Б.И., като на 04.11.2011 г. ищецът бил разпитван като свидетел, а на 30.01.2012 г. и на 06.02.2012 г. – участвал в очни ставки. Изложено е, че досъдебното производство било прекратено с постановление от 25.04.2013 г. от наблюдаващия прокурор, доколкото същият е намерил, че е налице маловажен случай на престъпление по чл. 206, ал. 5 вр. ал. 1 НК. Ищецът посочва, че актът на прокурора бил отменен, като с Определение от **10.07.2013 година**, постановено по ВЧНД № 740/2013 г. по описа на ВОС, досъдебното производство било върнато за доразследване, по късно с постановление от **28.11.2013 година** наказателното производство било прекратено. В резултат на обжалване на прокурорския акт, същият бил отменен с Определение от **03.02.2014 година** по ВЧНД № 92/2014 г. по описа на ВОС, а ищецът бил разпитан отново като свидетел на 04.06.2014 г., с оглед връщане на материалите по досъдебното производство за провеждане на нови процесуално-следствени действия. Ищецът бил привлечен в качеството на обвиняем за престъпление по чл. 195, ал. 2 вр. чл. 194, ал. 1 вр. чл. 20, ал. 2 НК, като по отношение на него била взета мярка за неотклонение „подписка“ и бил разпитван. Посочено е, че материалите по разследването били предявени на ищеца на 24.09.2014 г., като във връзка с направени искания и възражения от неговия защитник, досъдебното производство били върнато за извършването на допълнителни процесуално-следствени действия. Материалите по разследването били предяви отново на 21.10.2014 г. на защитника на ищеца, доколкото всяко призоваване и разпит стресирали страната. Излага се, че ищцовата страна **08.05.2015 година** отново е била привлечена и разпитвана като обвиняем, като на 19.05.2015 г. отново ѝ били предявени материалите по делото. С постановление от 02.06.2015 г. на наблюдаващия прокурор досъдебното производство било прекратено, който акт обаче бил отменен с Определение от **29.06.2015 година**, постановено по ЧНД № 2884/2015 г. по описа на ВРС. Твърди се ищецът да е бил привлечен

отново в качеството на обвиняем на 05.11.2015 г. за извършено престъпление по чл. 195, ал. 2 вр. чл. 194, ал. 1 вр. чл. 20, ал. 2 НК, но и за такова по чл. 323, ал. 1 вр. чл. 20, ал. 2 НК, като на 24.11.2015 г. му били предявени материалите по досъдебното производство. На **18.12.2015 година** е бил внесен обвинителен акт, в резултат на което е на 21.12.2015 г. било образувано НОХД № 6468/2015 г. по описа на ВРС. О.с.з. било насрочено за 22.02.2016 г., но било отложено за 04.04.2016 г. На посочената дата било проведено съдебното заседание, но делото било отложено за 13.06.2016 г. По молба на повереника на Б.И. разглеждането на делото било отново отложено, като новата дата за провеждане на о.с.з. била 19.09.2016 г. На тази дата се твърди от ищеца, че е бил разпитван, като делото било отложено за 14.11.2016 г., с оглед нуждата от провеждане на разпит на неявилите се свидетели и вещи лица. Сочи се, че по молба на повереника на Б.И. била определена нова дата за разглеждане на делото в о.с.з. за 23.01.2017 г., като отново се наложило делото да бъде отсрочено по искане на защитника на другия обвиняем по делото – синът на ищеца Н. Н. В.. Твърди се, че делото било отложено за 27.02.2017 г. по молба на повереника на Б.И.. В проведеното о.з.с. била назначена допълнителна експертиза, което наложило определянето на друга дата за изслушване на вещото лице, като делото било отложено за 15.05.2017 г. Постановена била заповед от 28.06.2017 г. за извършване на оглед на апартамента, от който се твърдяло да са присвоени движимите вещи на наемателите, поради което делото било отложено за 29.06.2017 г. След провеждане на огледа е изложено, че производството по делото е отложено за 11.09.2017 г., на което проведено о.с.з. ищецът бил разпитван. На **11.09.2017 година** съдът се произнесъл с оправдателна присъда по отношение на ищеца, която била обжалвана от частните обвинители, а депозираният на 20.09.2017 г. протест от представител на ВРП бил оттеглен след запознаване на прокурора с мотивите към постановения съдебен акт. В тази връзка е образувано ВНОХД № 1309/2017 г. по описа на ВОС, но производството по делото било прекратено и върнато на първоинстанционния съд 2 за администриране на подадената жалба. След изправяне нередовностите по същата, било образувано ново ВНОХД № 1436/2017 г. Насроченото за **11.01.2018 година** о.с.з. било отложено за **08.02.2018 година**, поради служебна ангажираност на защитника на ищеца. С решение от **06.03.2018 година** ВОС е потвърдил изцяло оправдателната присъда. Излага се, че доколкото производството по делото е продължило 3 години, 6 месеца и 7 дни, на което на 30.07.2018 г. ищецът подал заявление по глава трета „а“ ЗСВ до Инспектората към Министерство на правосъдието за нарушаване правото за разглеждане и решаване на делото в разумен срок. Сочи, че в резултат на извършена от Инспектората проверка, заявлението било отхвърлено, тъй като не е установено надхвърляне на разумния срок, поради което ищецът пред ВРС е пожелал и произнасяне на настоящата инстанция в тази насока.

Също в ИМ ищцовата страна е посочила, че след привличането му като обвиняем и като подсъдим, животът му е претърпял промени – изолирал се социално и престанал да общува с приятели, близки и колеги. Обвинението повлияло негативно и при изпълнение на служебните му задължения като

вещо лице. Намира, че през процесния период работата му намаляла, като през цялото време изпитвал унижение, страх и притеснение от колегите си, деловодителите по делата, по които бил назначен за експерт и обществото. Ищецът посочва, че всички се отдръпнали от него и семейството му след като разбрали за проблемите им с прокуратурата. Твърди се, че няколко дни преди и след всяко съдебно заседание ищецът не можел да спи, защото се стряскал и сънувал кошмари; че се е появило трайно главоболие, изпитвал непрекъснато неразположение и отпадналост, поради което приемал успокоителни лекарства, и хапчета за сън. В ИМ се сочи още, че той е изпитвал постоянен страх да не бъде неоснователно осъден; приема, че онкологичното му заболяване и здравословните проблеми на съпругата му били отключени в резултат на преживения стрес и униженията през годините, като придружаващите му заболявания се обострили след 2017 г. Посочено е в исковата молба, че по мнение на лекари, изпитвания от ищеца психически дискомфорт и последвалото онкологично заболяване били вследствие на силния и постоянен стрес, на който същия бил подложен през годините. В допълнение на това е изложено, че доброто му име и авторитета, градени през годините, били уронени.

От фактическа страна не е спорно, че посочените в ИМ дати на образуване, привличане, времетраене на съдебния процес и други са безспорно верни.

Не е спорно още и е видно от Договор за правна защита и съдействие № 6/2016 г. от 17.02.2016 г. (също приложен към НОХД № 6468/2015 г. на ВРС), че между въззиваемия и адв. Д.Д. е договорено възнаграждение в размер на 1 500 /хиляда и петстотин/ лева, платимо в брой, във връзка със защита по НОХД № 6468/2015 г. на ВРС /л. 128/.

По делото е било приложено и Писмо изх. № 94-Н-203/18 от 28.01.2019 г. на Министерство на правосъдието /л. 129/, от което става ясно, че по подадено заявление, разгледано от Инспектората към ВСС е извършена проверка – последната е установила, че заявлението е отхвърлено като неоснователно на основание чл. 60е, ал. 1, т. 1 ЗСВ.

От служебна бележка от 13.10.2021 г. от ВОС /л. 130/ се установява, че ищеца е включен в списъка на вещите лица при ВОС от 2006 г. до датата на издаване на бележката.

От препис-извлечение от Акт за смърт /л. 131/ се установява, че С. В.а /съпруга на ищеца/ е починала на 25.01.2014 г. Представени са по делото множество медицински документи /л. 132-145/, които са взети предвид от вещите лица по назначената комплексна експертиза, поради което не следва да се обсъждат отделно от самото експертно заключение.

Пред ВРС е била изготвена комплекса Съдебно медицинска и психиатрична експертиза и тя дава основание да се приеме, че воденото срещу ищеца наказателно производство е имало стресогенно въздействие върху него, но към настоящия момент не се установява наличие на психично заболяване или други трайни последици върху психиката му. През 2017 г. ищецът е диагностициран с карцином /рак/ в областта на латералната стена на

пикочния мехур /опериран същата година с последващ курс с химиотерапия/. Констатирани са и други заболявания: множество кисти в областта на двата бъбрека, хипертрофия на простатата, хипертонична болест II стадий, умерена степен сърдечна форма, исхемична болест на сърцето, данни за увреждане на междупрешленовите дискове в поясен отдел, клинични данни за световъртеж и нарушаване на устойчивост. Вещите лица посочват, че наличието на хипертонична болест несъмнено е свързана с повишаване стойностите на кръвно налягане, което се свързва с емоционални състояние и събития, поради което е възможно това да е в резултат преди, по време и след определени процесуални действия. Не може да се твърди категорична причинно-следствена връзка, но хроничният стрес може да изиграе роля в отключването или влошаването на вече налични сърдечно-съдови заболявания. Няма еднозначна причинно[1]следствена връзка между онкологични заболявания и състояния на тревога, стрес и др. Всички посочени заболявания са били налице към 2017 г., като според вещите лица са хронично протичащи и се нуждаят от постоянно лечение. Няма никаква причинно-следствена връзка между извършените процесуално следствени действия и заболяванията – кисти, хипертрофия на простатата, увреждане на междупрешленовите дискове в поясен отдел. Хипертоничната болест и исхемичната болест на сърцето са също с комплексна етиология и не могат да се свържат пряко с преживян стрес, но **хроничният стрес може да играе роля в развитието на тези заболявания, както и симптомите им биха могли клинично да се изострят от събития със стресогенен характер.**

В съдебно заседание вещите лица поясняват, че не констатира стрес у ищеца към сегашния момент, но безспорно наказателното производство срещу него е имало стресогенно въздействие.

От разпитаните свидетели, в лицето на С.В.П. и Н. Н. В. се установяват релевантни за процеса обстоятелства - наличието на стрес, притеснения, смущение в ежедневието. неговите колеги, вещи лица, съдии и адвокати са се настроили негативно спрямо баща му, след като разбрали за делото срещу него. Свидетелят разказва, че ищецът се е затворил като човек, а преди е бил много контактен. Споделял му е, че се притеснява, че може да се стигне до осъдителна присъда.Промяна в отношението на съседи, колеги, магистрати.

При тези данни виждането на съда е следното:

Практиката на съдилищата ясно и недвусмислено указва, че размерът на обезщетението за неимуществени вреди от непозволено увреждане е свързан с критерия за справедливост, дефинитивно определен в чл. 52 ЗЗД, спрямо който настъпилата вреда се съизмерява.От своя страна справедливостта, като критерий за определяне паричния еквивалент на моралните вреди, включва винаги **конкретни факти**, относими към стойността, която засегнатите блага са имали за своя притежател. В този смисъл справедливостта по смисъла на закона не е абстрактно понятие, съгласно Постановление № 4 от 1968 година

на ВКС – напротив тя се извежда от преценката на конкретни обстоятелства, които носят обективни характеристики - характер и степен на увреждането, начин и обстоятелства, при които е получено, вредоносни последици, тяхната продължителност и степен на интензитет, възраст на увредения, неговото обществено и социално положение. От друга страна пък самия принцип за справедливост включва в най-пълна степен компенсиране на вредите на увреденото лице от вредоносното действие. Самата вреда, като понятие е обективизирана с настъпване на непозволеното увреждане, с факта на осъществяване на деликта - личното засягане на защитените ценности, поради което дължимото обезщетение следва да се определи към този момент. Следователно, за да определи размера на обезщетението, съдът следва да съобрази всички обстоятелства, свързани с причиняването на непозволеното увреждане, които обуславят настъпилите вреди.

От данните по делото е видно, че изложените в исковата претенция фактическа обстановка, като факти, дати, съдебни процеси и други, се доказват несъмнено. Видно е, че съдебната сага е започнала на 15.07.2011 година и след множество перипетии – прекратявания, отмяна на прекратяванията, разглеждането на делото във ВРС и ВОС се е достигнало до решението на ВОС от **06.03.2018 година, когато въззивния съд е потвърди оправдателната присъда.** През този период от време са изминали повече от сочените в самата ИМ три години, т.к. образуването на полицейската проверка, е имала за цел да изясни и подготви бъдещото обвинение против въззиваемия, въпреки, че той е бил привлечен като обвиняем на един по късен етап.

Няма спор, че Държавата отговаря за вредите, причинени на граждани от органите на Следствието, Прокуратурата и Съда вследствие обвинение в извършване на престъпление, ако лицето бъде оправдано или ако образуването наказателно производство бъде прекратено, поради това, че деянието не е извършено от лицето или че извършеното деяние не е престъпление. Тази отговор съществува обективно и се осъществява чрез заплащане на обезщетение, което се дължи за всички имуществени и неимуществени вреди, пряка и непосредствена последица от незаконното обвинение. Доказването на вредите и на причинно-следствената връзка между тях и незаконното обвинение, респ. отменената осъдителна присъда, е изцяло

в тежест на ищеца - жалбоподател, сезирал Съда с иск за заплащане на обезщетение по реда на този закон.

Съгласно разпоредбата на чл.2 ал.2 от ЗОДОВ се касае за защита честта, достойнството и доброто име на гражданина, основно защото и самата Държава може да ги накърни, когато чрез своите органи упражнява свое материално право по предвидения за това ред.Щом обаче обвинението не съответства на истината, то задължението за разкриването ѝ е останало неизпълнено и то е незаконно.Също тогава възниква правото за обезвреда на настъпилите вреди.Обезщетението на последните се дължи при наличие на причинна връзка между незаконното обвинение за извършено престъпление и претърпените вреди. То следва да се съизмерва с обществения критерий за справедливост и да възмезди увредения за всички неимуществени вреди.Размерът на вредите, обаче е винаги индивидуален и е свързан с конкретността на случая.Т.е. в тежест на ищеца – жалбоподател е да докаже, че действително е претърпял вреди, респ. техния размер, както и причинната връзка между действията на органите по чл. 2 от ЗОДОВ и вредоносния резултат.В случая се вземат предвид продължителността на наказателното преследване, неговото отражение върху личността, емоционалното и здравословно състояние на потърпевшия.За разлика от имуществените вреди, размерът на претърпените неимуществени вреди следва да се определи на базата на критерия на обществото за справедливост - арг. на чл. 52 ЗЗД. Размерът на търсеното от увреденото лице справедливо обезщетение се обуславя от претърпени от увреденото лице болки и страдания, от степента на уронения престиж и добро име в обществото и настъпили негативни последици.Целта на репарирането е да се обезщетят моралните вреди, изразяващи се в психически болки и страдания, свързани с негативните изживявания - пряка и непосредствена причина от воденото наказателно производство, които не могат да се изчислят като месечно обезщетение или възнаграждение.

Като съобрази фактите по делото съдът приема, че заедно с предварителното производство разследването и съдебното дирене против ищеца е продължило повече от четири години.Настъпилия срив в психиката на въззиваемия е бил очевиден – иде реч за отказ от социални контакти и притеснения досежно изхода на спора, безсъние, загуба на трудова

способност и заетост, рушащ се социален и семеен статус, влошено здравословно състояние, чести посещения в болници. Тези обстоятелства се подкрепят и от наличните по делото доказателства – разпита на разпитаните свидетели С.В.П. и Н. Н.

В..Най – важното обаче от тези обстоятелства е факта на оправдаването му по това обвинение, като присъдата на ВРС е била потвърдена пред въззивния съд, т.е. факта на невинността на въззиваемия е била закрепена в рамките на съществуващия процесуален ред. Не без значение е и друго обстоятелство – касае се за мъж над средна възраст, с утвърден семеен и социален статут, които е бил обвинен в престъпление против собствеността.Само по себе си това обстоятелство е силно смущаващо и наред с представените по делото гласни и писмени доказателства, дава възможност на настоящия съд, да даде вяра на претърпените страдания.

В тази връзка съдът се позовава и наличното комплексно Съдебно медицинско заключение, от което става ясно, че хроничният стрес може да изиграе роля в отключването или влошаването на вече налични сърдечно-съдови заболявания ;е няма причинно-следствена връзка между извършените процесуално следствени действия и заболяванията – кисти, хипертрофия на простатата, увреждане на междупрешленовите дискове в поясен отдел; но и че Хипертоничната болест и исхемичната болест на сърцето са също с комплексна етиология и не могат да се свържат пряко с преживян стрес, но **хроничният стрес може да играе роля в развитието на тези заболявания, както и симптомите им биха могли клинично да се изострят от събития със стресогенен характер.**

Опитите за внушение, че дългия срок на до съдебното разследване и съдебното производство се дължат на поведението на самия съд, са неоснователни.Действайки в рамките на правомощията си, съдилищата са упражнили контрол върху работата на органите на МВР и Прокуратурата, което в частност означава, че са дали указания за изясняването на факти и обстоятелства, останали неизяснени.Никъде обаче не се разпорежда на Прокуратурата да повдигне обвинение и / или да внесе делото в съда по обвинителен акт, т.к. последното е пряко свързано с вътрешното убеждение на всеки магистрат.Ето защо съдът приема, че е налице отричаната от Прокуратурата причинно – следствена връзка между понесените от въззивника страдания и действията на органите на до съдебното

производство, като по този начин отговаря на поддържаните в съдебно заседание доводи за отсъствието на такава.

Не са налице основания за намаляване размера на обезщетението, предвид пресъздадената цялостна фактическа картина на разследването и доказаните смущения в цялостното ежедневие на въззиваемия.

При тези данни, ВОС приема, че решението се явява правилно и следва да се потвърди, като в полза на въззивника се присъдят и съдебно – деловодни разноски в размер на 1 800 /хиляда и осемстотин/ лева.

С оглед соченото по – горе, ВОС,

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА Решение № 521 от 17.02.2023 година, постановено по гр.дело № 8517/2022 година.

ОСЪЖДА Прокуратурата на Р България, да заплати в полза на Н. В. В., ЕГН ***** сумата от 1 800 /хиляда и осемстотин/ лева, представляващи съдебно – деловодни разноски – адвокатски хонорар пред ВОС.

Решението подлежи на обжалване с касационна жалба пред състав на Върховен Касационен Съд на Р България, в едномесечен срок от съобщаването на страните, при условията на чл.280 от ГПК.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____